

**PROGRAM REALIZACJI WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO
SALEZJAŃSKIEGO ZESPOŁU SZKÓŁ PUBLICZNYCH "DON BOSKO"
W ŚWIĘTOCHŁOWICACH
na rok szkolny 2018/2019**

▪ **Wstęp:**

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez Salezjański Zespół Szkół Publicznych "Don Bosko" w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia. System określa rolę i zadania w ramach rocznego planu działania, oraz metody i formy pracy, a także oczekiwane efekty.

Za realizację WSDZ odpowiada Dyrektor szkoły oraz wyznaczony przez niego koordynator doradztwa zawodowego w szkole, doradca zawodowy, pedagog szkolny, wychowawcy oraz wszyscy nauczyciele. WSDZ jest składową planu wychowawczo - profilaktycznego szkoły i jest włączony do Statutu Szkoły.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego został opracowany na podstawie:

- Ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. - Prawo oświatowe
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 czerwca 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018r. w sprawie doradztwa zawodowego.

1. Założenia WSDZ:

- Wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowiącym sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia.
- Na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów ścieżek edukacyjnych i rynku pracy.
- Na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, poziom inteligencji, zainteresowania, zdolności itp.), umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki.
- Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka.
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli.
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami.
- Szkoła zatrudnia doradcę zawodowego
- Szkoła współpracuje m.in. z miejscową Poradnią psychologiczno-pedagogiczną, Urzędem Pracy.

2. Cele WSDZ:

Celem głównym jest przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu. Cel ten nakazuje konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności i dyspozycji, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

- Rozwijanie aktywności poznawczej uczniów w kierunku właściwej samooceny swoich możliwości psychofizycznych.
- Poznawanie przez dzieci i młodzież własnej osobowości w określaniu przydatności zawodowej.

- Przygotowanie uczniów do konstruowania realistycznych planów kariery edukacyjno-zawodowej.
- Aktywizowanie uczniów do poznawania różnych grup zawodowych.
- Inspirowanie młodzieży do poznawania kierunków kształcenia i wymagań edukacyjnych w szkołach wyższych.
- Rozwijanie umiejętności pracy zespołowej, przełamywanie barier środowiskowych oraz kształtowanie właściwych relacji społecznych.
- Poznawanie rynku pracy oraz zjawisk reorientacji, mobilności zawodowej i bezrobocia.
- Poznawanie zawodów przyszłości w kraju i w Unii Europejskiej.
- Zapoznawanie rodziców z problematyką rozwoju zawodowego dziecka.
- Aktywizowanie rodziców w proces wychowawczy dziecka dotyczący wyboru dalszej drogi edukacyjnej i właściwej szkoły wyższej.
- Włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.
- Prowadzenie indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego na terenie szkoły.
- Stała współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną – kierowanie, w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Cele szczegółowe (rezultaty):

Uczniowie:

- potrafią dokonać adekwatnej samooceny;
- rozpoznają swoje mocne strony;
- potrafią rozpoznać swoje umiejętności, zainteresowania i zdolności;
- potrafią współpracować w zespole;
- potrafią sprawnie się komunikować;
- potrafią dokonać autoprezentacji;
- potrafią negocjować i używać racjonalnych argumentów;
- potrafią racjonalnie planować ścieżkę swojej kariery edukacyjno-zawodowej;
- posiadają informacje o zawodach z najbliższego otoczenia.
- potrafią dopasować kompetencje do zawodu;
- znają polski system edukacji.

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji;
- włączają rodziców, przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- znają swoje dziecko;
- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu;
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji;
- wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych;
- angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody, zakłady pracy).

3. Metody i formy pracy doradczej:

- Zajęcia klasowe nastawione na wzmacnianie: poczucia wartości, swoich kompetencji i mocnych stron; umiejętności planowania kariery edukacyjno-zawodowej; umiejętności podejmowania trafnych wyborów; wiedzy na temat rynku edukacyjnego, rynku pracy i zawodów;
- Pogadanki
- Prezentacje, pokazy
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów (w tym w miarę możliwości z rodzicami uczniów naszej szkoły)
- Udział w targach pracy, targach edukacyjnych
- Udział w miarę możliwości w dniach otwartych uczelni wyższych
- Wizyty na uczelniach wyższych - udział w zajęciach
- Lekcje pokazowe w szkole (prowadzone przez specjalistów z uczelni)
- Redagowanie dokumentów aplikacyjnych: cv, list motywacyjny, podanie,
- Współpraca z poradnią psychologiczno - pedagogiczną
- Współpraca z Urzędem Pracy
- Indywidualne porady / konsultacje z doradcą zawodowym na terenie szkoły.

4. Treści programowe opracowane na podstawie Rozporządzenia MEN, realizowane w całym cyklu edukacyjnym:

- z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą

▪ z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV - VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

▪ z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII - VIII szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji poza formalnej i nieformalnej;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

▪ z zakresu doradztwa zawodowego dla liceów ogólnokształcących

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej;
- sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- wskazuje możliwości kontynuowania nauki.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi

▪ z zakresu doradztwa zawodowego dla techników

1. Poznanie własnych zasobów

Uczeń:

- sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- ustala obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

- analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy;
- porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci, oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej;
- sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców; - przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- analizuje możliwości kontynuowania nauki.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

5. Plan realizacji założeń:

Działania zaplanowane w WSDZ będą prowadzone i realizowane w całym roku szkolnym w ramach: warsztatów z doradcą zawodowym - zgodnie ze szczegółowym planem (klasy VII, VIII), warsztatów prowadzonych przez pedagoga (klasy III gimnazjum), lekcji przedmiotowych, godzin wychowawczych, zajęć pozalekcyjnych, pogadanek, spotkań z ciekawymi ludźmi, wyjść tematycznych

poza teren szkoły (np. targi edukacyjne), wycieczek np. na zajęcia organizowane na uczelniach wyższych.

Wszystkie klasy:

- Ogół zajęć lekcyjnych (wplatanie zagadnień i informacji zawodoznawczych)
- Zajęcia z przedstawicielami różnych zawodów np. reprezentowanych przez rodziców uczniów naszej szkoły oraz inne osoby.
- Wyjścia i wycieczki, mające na celu możliwie wszechstronne zapoznanie dzieci i młodzieży z różnego rodzaju obszarami zawodowymi i zawodami.
- Udział w olimpiadach, konkursach przedmiotowych, konkursach o tematyce związanej z uzdolnieniami uczniów, zawodami, karierą.

Klasa	Osoby odpowiedzialne za realizację tematyki orientacji zawodowej/preorientacji zawodowej / doradztwa zawodowego (we współpracy z pedagogiem szkolnym)	Czas realizacji
SZKOŁA PODSTAWOWA		
I - IV	wychowawcy klas	na bieżąco w czasie roku szkolnego
VII - VIII	doradca zawodowy	10 godzin w ciągu roku szkolnego zgodnie z ustalonym planem
GIMNAZJUM		
III	wychowawcy klas, pedagog (warsztaty zawodoznawcze – 3 godziny/rok szkolny)	na bieżąco w czasie roku szkolnego
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE		
I - II	wychowawcy klas	na bieżąco w czasie roku szkolnego
III	wychowawcy klas	na bieżąco do końca marca 2019r.
TECHNIKUM		
I - III	wychowawcy klas	na bieżąco w czasie roku szkolnego

6. Monitoring i ewaluacja:

Ewaluacja WSDZ jest niezbędna, aby wspólne działania były zgodne z potrzebami i oczekiwaniami uczniów oraz ich rodziców. Ewaluacja służy ocenie skuteczności funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, odnosi się do wszystkich działań, skierowanych do dzieci i młodzieży: udzielanej informacji, rozmów indywidualnych czy pracy grupowej.

W tym celu potrzebna będzie:

- Analiza prowadzonej dokumentacji – wyciąganie wniosków
- Wymiana poglądów na bieżąco (dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, doradca zawodowy)
- Zebranie informacji zwrotnej od adresatów: uczniów, rodziców, nauczycieli.

- Sprawozdanie na koniec roku szkolnego z proponowanymi do wdrożenia zmianami w kolejnym roku szkolnym.

7. Podsumowanie:

W ramach WSDZ szkoła chce przygotowywać uczniów do trafnego wyboru kierunku kształcenia i zawodu. Szkoła będzie prowadzić zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego. Opis wiadomości i umiejętności zdobytych przez ucznia będzie zgodny z ideą europejskich ram kwalifikacji. Doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny będą prowadzić działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia od strony zawodowej stosownie do jego potrzeb, możliwości i stanu zdrowia.